ARLIS
ARMENIAN LEGAL INFORMATION SYSTEM

Համարը	թիվ 255-Ն	*Տեսակը*	Հիմնական
Տիպը	Որոշում	*Կարգավիճակը*	Գործում է
Սկզբնաղբյուրը	ՀՀԳՏ 2017.12.01/32(601) Հոդ.377	*Ընդունման վայրը*	Երևան
Ընդունող մարմինը	Կենտրոնական բանկի խորհուրդ	*Ընդունման ամսաթիվը*	14.11.2017
Ստորագրող մարմինը	Կենտրոնական բանկի նախագահ	*Ստորագրման ամսաթիվը*	21.11.2017
Վավերացնող մարմինը		*Վավերացման ամսաթիվը*	
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը	11.12.2017	*Ուժը կորցնելու ամսաթիվը*	

Կապեր այլ փաստաթղթերի հետ

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ «ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶՈՒՏ ՆԵՐԿԱ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ» ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ 6/03-Ը ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Գրանցված է»
ՀՀ արդարադատության
նախարարության կողմից
24 նոյեմբերի 2017 թ.
Պետական գրանցման թիվ 05017454

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

14 նոյեմբերի 2017 թ. թիվ 255-Ն

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

«ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶՈՒՏ ՆԵՐԿԱ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ» ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ 6/03-Ը ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասը,

ղեկավարվելով «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածով և «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ***որոշում է.***

1. Հաստատել «Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի ապահովման միջոցներ հանդիսացող ակտիվների և պարտավորությունների զուտ ներկա արժեքի հաշվարկման կարգը և մեթոդները» կանոնակարգ 6/03-ը՝ համաձայն սույն որոշման հավելվածի (կցվում է):

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահ

Ա. Ջավադյան

2017 թ. նոյեմբերի 21
Երևան

Հավելված
Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի
2017 թվականի նոյեմբերի 14-ի
թիվ 255-Ն որոշմամբ

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Կ Ա Ր Գ 6/03

ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶՈՒՏ ՆԵՐԿԱ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 1. ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ

1. Սույն կանոնակարգը սահմանում է «Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով (այսուհետ՝ Օրենք) նախատեսված ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի ապահովման միջոցներ հանդիսացող ակտիվների և պարտավորությունների զուտ ներկա արժեքի հաշվարկման կարգը և մեթոդները, այդ թվում՝ ներքին մոդելների նկատմամբ պահանջները, սթրես թեստերի իրականացման կարգը:

ԳԼՈՒԽ 2. ՓԱՍՏԱՑԻ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՀՍԿՈՂԻՆ

2. Ապահովված պարտատոմսերի թողարկողը յուրաքանչյուր շաբաթ հսկողին է տրամադրում փաստացի ընդհանուր դրամական հոսքերի ժամանակացույցը, ինչպես նաև վաղաժամկետ մարումների և չվճարումների մասին տեղեկատվությունը: Սույն կետով սահմանված ժամանակացույցում նշված դրամական հոսքերի մասին տեղեկությունները պետք է հնարավորություն ընձեռեն նույնականացնել այն ակտիվները, ներառյալ՝ հիփոթեքային վարկերը, փոխարինող ակտիվները և ածանցյալ գործիքները, որոնցից ստացվել են այդ դրամական հոսքերը:

3. Թողարկողը պետք է հսկողին տրամադրի անհրաժեշտ հաշվետվական գործիքներ՝ ըստ վարկերի տարբեր բնութագրիչների անհատական դրամական հոսքերի խմբավորման և վերլուծության համար:

ԳԼՈՒԽ 3. ԱՊԱԳԱ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐԻ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐԸ

4. Ապահովված պարտատոմսերի թողարկողը յուրաքանչյուր շաբաթ հսկողին է տրամադրում սպասվող ընդհանուր դրամական հոսքերի ժամանակացույցը, որը պետք է հաշվի առնի վաղաժամկետ վճարումները և չվճարումները:

5. Թողարկողը պարտավոր է օգտագործել Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված՝ վաղաժամկետ մարումների և չվճարումների (փոխարինումների) պարամետրեր կամ մշակել ներքին մոդելներ ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար: Վաղաժամկետ մարումների և չվճարումների (փոխարինումների) ներքին մոդելները պետք է համապատասխանեն սույն կանոնակարգով սահմանված նվազագույն պահանջներին և ենթակա են համաձայնեցման Կենտրոնական բանկի հետ:

ԳԼՈՒԽ 4. ՎԱՂԱԺԱՄԿԵՏ ՄԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈԴԵԼՆԵՐԸ

6. Վաղաժամկետ մարումների ներքին մոդելները պետք է հաշվի առնեն առնվազն հետևյալ գործոնները.

● տոկոսադրույքի կանխատեսում (այդ թվում՝ սցենարային վերլուծություններ, սիմուլյացիաներ)՝ կանխատեսելով եկամտաբերության կորը,

● վարքագծային ենթադրություններ,

● վաղաժամկետ մարման տրանզակցիոն ծախսերի ենթադրություններ, ներառյալ՝ իրավական ծախսեր և փոխհատուցումներ,

● վարկի տարիքը,

● փաստացի և կանխատեսվող կանոնավոր ամորտիզացիաներ, ինչպես նաև փաստացի ոչ կանոնավոր (մասնակի) վաղաժամկետ մարումներ,

● անշարժ գույքի գների մակարդակը և փոփոխությունը,

● փոխառության/վարկի գումարը,

● վարկի գումարի և գրավի արժեքի հարաբերակցությունը,

● արժեկտրոնը և հավելավճարը վարկի տրամադրման պահին,

● տնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներ, ինչպիսիք են՝ գործազրկությունը, համախառն ազգային եկամուտը և այլն:

ԳԼՈՒԽ 5. ՉՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ (ՓՈԽԱՐԻՆՈՒՄՆԵՐԻ) ՆԵՐՔԻՆ ՄՈԴԵԼՆԵՐ

7. Չվճարումների (փոխարինումների) ներքին մոդելը, ի լրումն սույն կանոնակարգի 6-րդ կետով նախատեսված գործոնների, պետք է հաշվի առնի առնվազն հետևյալ գործոնները.

1) փոխառուի վարկանիշը (սքորը),

2) զբաղվածությունը,

3) եկամտի մակարդակը, պարտքի սպասարկման ծախսերի և եկամտի մեծության հարաբերակցությունը:

ԳԼՈՒԽ 6. ՆԵՐՔԻՆ ՄՈԴԵԼՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԱՅԼ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

8. Գործոնն ընտրելիս (ներառյալ սույն կանոնակարգի 4-րդ և 5-րդ գլուխներով նախատեսված գործոնները) հաշվի են առնվում հետևյալ չափանիշները.

գործոնի և վաղաժամկետ մարման, չվճարման կամ փոխարինման միջև կապը պետք է լինի հիմնավորված (վիճակագրորեն նշանակալի) և կապի բնույթը պետք է համահունչ լինի տնտեսական հիմնավորումներին,

գործոնը պետք է սահմանվի միանշանակորեն:

9. Սպասվող դրամական հոսքերի ժամանակացույցը պետք է պարունակի ոչ կանոնավոր վճարումների (վաղաժամկետ մարումներ, նման այլ իրավունքներ) հավանականություն (սպասում)՝ Կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված կամ ներքին մոդելներով ստացված:

ԳԼՈՒԽ 7. ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴՅՈՒՐԱՑԻԱՅԻ ԵՎ ԴՅՈՒՐԱՑԻԱՅԻ ՃԵՂՔՎԱԾՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

10. Պահպանելով 3-6-րդ գլուխների պահանջները, թողարկողը պետք է որոշի ապահովման միջոցներում ներառված ակտիվների սպասվող դյուրացիան:

11. Ապահովման միջոցներով ապահովված ոչ հետկանչելի պարտավորությունների դյուրացիայի որոշման համար թողարկողը հիմք է ընդունում պայմանագրով սահմանված մարման ամսաթիվը:

12. Ապահովման միջոցներով ապահովված հետկանչման իրավունք պարունակող պարտավորությունների դյուրացիայի որոշման համար թողարկողը որպես մարման ամսաթիվ հիմք է ընդունում հետկանչման առաջին կամ վերջին ամսաթիվը, որի դեպքում ակտիվների-պարտավորությունների դյուրացիայի ճեղքվածքը ամենամեծն է:

13. Թողարկված ածանցյալները, որոնք ներառված են ապահովման միջոցներում, պետք է համարվեն իրականացված հնարավոր ամենավաղ կամ ամենաուշ ամսաթվին, որի դեպքում ակտիվների-պարտավորությունների դյուրացիայի ճեղքվածքը ամենամեծն է:

14. Սույն գլխի պահանջների համաձայն, թողարկողը պետք է որոշի պարտավորությունների սպասվող դյուրացիան և ապահովման միջոցների դյուրացիայի սպասվող ճեղքվածքը՝ հաշվի առնելով ակտիվները և պարտավորությունները:

15. Թողարկողը պետք է որոշի ակտիվների և պարտավորությունների սպասվող դյուրացիայի և դյուրացիայի ճեղքվածքի զգայունությունը տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սթրես-թեստավորման համար սույն կանոնակարգով նախատեսված պարամետրերը:

ԳԼՈՒԽ 8. ԶՈՒՏ ՆԵՐԿԱ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿԸ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐԺԵՔՈՒԹՅՈՒՆԸ

16. Թողարկված ապահովված պարտատոմսերի զուտ ներկա արժեքը և ապահովման միջոցներում ներառված ակտիվների զուտ ներկա արժեքը (ճշգրտված ածանցյալ գործիքների գծով դիրքերի զուտ ներկա արժեքով) պետք է հաշվարկվի և համեմատվի միմյանց հետ՝ ապահովված պարտատոմսերի յուրաքանչյուր դասի համար առանձին, առնվազն հինգ աշխատանքային օրը մեկ անգամ: Ապահովման միջոցներում ներառված ակտիվների զուտ ներկա արժեքը ցանկացած պահի պետք է գերազանցի տվյալ դասի ապահովված պարտատոմսերի գծով պարտավորությունների զուտ ներկա արժեքի 105 տոկոսը:

17. Եթե սույն կանոնակարգի 16-րդ կետով նախատեսված ծածկույթը, այդ թվում՝ սույն կանոնակարգով նախատեսված սթրես թեստերի կիրառումից հետո, փոքր է 105 տոկոսից, ապա թողարկողը պարտավոր է 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում համապատասխան չափով (սթրես թեստերի դեպքում՝ հիմք ընդունելով սիմուլյացիաների արդյունքում ստացվող ամենամեծ պակասուրդը) ավելացնել ապահովման միջոցները «Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ հոդվածին համապատասխան:

18. Թողարկողը ածանցյալ գործիքների զուտ ներկա արժեքը հսկողին պետք է ներկայացնի ապահովման միջոցների և պարտավորությունների զուտ ներկա արժեքից առանձին:

19. Զուտ ներկա արժեքների հաշվարկման ժամանակ կարող է օգտագործվել միայն այնպիսի եկամտաբերության կոր, որը համապատասխանում է տվյալ արժույթին: Մասնավորապես՝

1) Հայաստանի Հանրապետության դրամով արտահայտված վարկերի դեպքում օգտագործվում է Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության սփոթ կորը,

2) ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկերի դեպքում հիմք է ընդունվում ԱՄՆ գանձապետական պարտատոմսերի եկամտաբերության սփոթ կորը՝ զումարած Հայաստանի Հանրապետության պետական արտարժութային պարտատոմսերի (եվրոպարտատոմսերի) եկամտաբերության սպրեդը (մեկից ավելի թողարկումների դեպքում վերցվում է սպրեդների թվաբանական միջինը),

3) այլ արժույթների դեպքում ուղենիշային կորը յուրաքանչյուր դեպքում որոշվում է Կենտրոնական բանկի կողմից:

20. Ածանցյալ գործիքները պետք է դիտարկվեն ընթացիկ շուկայական արժեքով, որը ոչ ստանդարտացված ածանցյալ գործիքների դեպքում պետք է որոշվի բավարար կազմակերպական, տեխնիկական, մասնագիտական կարողություններ ունեցող անկախ անձի կողմից:

21. Արտարժութային դիրքերի զուտ ներկա արժեքները պետք է փոխարկվեն ՀՀ դրամի Կենտրոնական բանկի հրապարակած ընթացիկ փոխարժեքով:

ԳԼՈՒԽ 9. ՍԹՐԵՍ ԹԵՍՏԵՐ

22. Թողարկողը պետք է ապահովի, որ Օրենքի 7-րդ հոդվածով նախատեսված ծածկույթն առկա է նաև տոկոսադրույքների փոփոխության դեպքում: Այդ նպատակով թողարկողը պետք է իրականացնի սթրես թեստեր սույն գլխով նախատեսված կարգով:

23. Սթրես թեստերի կիրառումից հետո զուտ ներկա արժեքների փոփոխությունը պետք է ներկայացվի հսկողին:

24. Ապահովման միջոցները կարող են նվազեցվել միայն այն դեպքում, երբ սթրես թեստերի արդյունքում զուտ ներկա արժեքով ծածկույթի պակասուրդ չի առաջանում:

25. Տոկոսադրույքների փոփոխության ազդեցությունը գնահատելու համար զուտ ներկա արժեքների հաշվարկման համար օգտագործված եկամտաբերության կորերը պետք է տեղափոխվեն վերև և ներքև՝ սույն գլխով սահմանված չափով: Նոր ստացված տոկոսադրույքների կորերը օգտագործելով պետք է հաշվարկվեն նոր զուտ ներկա արժեքները բոլոր բաղադրիչների համար:

26. Մարման ժամկետների քանակն ու բաշխումը համապատասխան եկամտաբերության կորի վրա պետք է ընտրվի ըստ թողարկողի գործարքի շրջանակի և կառուցվածքի, որտեղ քանակը պետք է լինի առնվազն ութը՝ ներկայացված հետևյալ ժամկետներով՝ երեք ամիս, վեց ամիս, մեկ տարի, երեք տարի, հինգ տարի, տասը տարի և քսան տարի:

27. Զուտ ներկա արժեքների վրա տոկոսադրույքների փոփոխության ազդեցությունը գնահատելու համար թողարկողն իրականացնում է հետևյալ քայլերը.

1) Ընտրված յուրաքանչյուր մարման ժամկետի համար որոշվում է տոկոսադրույքների օրական տարբերությունների ստանդարտ շեղումը՝ հիմք ընդունելով նախորդող 250 աշխատանքային օրվա դիտարկումները: Այնուհետև համապատասխան մարման ժամկետի համար հաշվարկված ստանդարտ շեղումը բազմապատկվում է 2.33 գործակցով (նորմալ բաշխման 99 տոկոս միակողմանի վստահության մակարդակին համապատասխան քվանտիլը) և 21 թվի (մեկ ամսվա աշխատանքային օրերի միջին թիվը) քառակուսի արմատով,

2) եկամտաբերության կորը տեղաշարժվում է դեպի վեր յուրաքանչյուր մարման ժամկետի համար սույն կետի 1-ին ենթակետով որոշված չափով, սակայն ոչ պակաս, քան 2 տոկոսային կետով: Դրա հիման վրա հաշվարկվում են նոր զուտ ներկա արժեքները,

3) եկամտաբերության կորը տեղաշարժվում է դեպի ներքև յուրաքանչյուր մարման ժամկետի համար սույն կետի 1-ին ենթակետով որոշված չափով, սակայն ոչ պակաս, քան 2 տոկոսային կետով: Դրա հիման վրա հաշվարկվում են նոր զուտ ներկա արժեքները:

28. Եթե սույն գլխի համաձայն եկամտաբերության կորը տեղաշարժելու արդյունքում տոկոսադրույքը ստացվում է զրոյից փոքր, ապա այն ընդունվում է զրոյին հավասար:

29. Սույն կանոնակարգի 27-րդ կետի համաձայն ստացված տոկոսադրույքները գծային մեթոդով ինտերպոլացվում են նոր եկամտաբերության կորերը կառուցելու համար:

ԳԼՈՒԽ 10. ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՎՈՐՈՒՄԸ

30. Թողարկողը պարտավոր է՝

● ունենալ գրավոր ընթացակարգեր սույն կանոնակարգով նախատեսված ստանդարտ շեղման որոշման, ինչպես նաև ինտերպոլյացիայի համար,

● փաստաթղթավորել 4-6-րդ գլուխներով նախատեսված վաղաժամկետ մարումների և չվճարումների (փոխարինումների) ներքին մոդելների նկարագրությունը:

31. Թողարկողը մշտապես պետք է պահպանի սույն գլխով նախատեսված փաստաթղթերը:

ԳԼՈՒԽ 11. ՄԵԹՈԴԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

32. Թողարկողը կարող է փոխել հաշվարկման ընթացակարգը (այդ թվում՝ հաշվարկման մեթոդը, օգտագործվող պարամետրերը) միայն Կենտրոնական բանկի համաձայնությամբ: Կենտրոնական բանկը տալիս է իր համաձայնությունը,

եթե թողարկողը հիմնավորում է, որ ընթացակարգի փոփոխությունը բարելավում է արդյունքի որակը: